

Bijlage – afwijkingen op het verbod op nacht- en zondagarbeid.

Voorafgaande bemerkingen :

- 1) De mogelijkheid voor de stagegever om gebruik te maken van de afwijkingen inzake nacht- en/of zondagarbeid die gelden voor jeugdige werknemers of die in het kader van de leerlingenstages worden toegestaan, ontslaat hem geenszins van de verplichting om de andere specifieke regels van de arbeidstijdregeling voor de jeugdige werknemers (maximumgrenzen van de arbeidsduur, toegelaten overwerk, pauzes, dagelijkse rust, bijkomende wekelijkse rustdag, beperkingen inzake nacht- en zondagarbeid waarvan niet bij koninklijk besluit kan worden afgeweken, ...), zoals deze bepaald zijn in de artikelen 30 tot en met 34ter van de Arbeidswet van 16 maart 1971, na te leven.
- 2) Verduidelijking van terminologie (cfr. K.B. van 23 mei 1972) :
 - “Badplaatsen” : de plaatsen die niet meer dan 5 km van de kust gelegen zijn.
 - “Luchtkuuroorden” : de plaatsen welke tenminste aan twee van de volgende voorwaarden voldoen :
 - de meeste hotels moeten tenminste 6 maanden per jaar gesloten zijn;
 - het aantal residerenden moet er gedurende sommige periodes van het jaar in aanzienlijke mate toenemen;
 - het in het hotelbedrijf tewerkgestelde personeel moet er gedurende sommige periodes van het jaar in aanzienlijke mate toenemen.
 - “Toeristische centra” : de plaatsen waar een toeristisch onthaal verzekerd wordt door middel van (door het Commissariaat-generaal voor het toerisme) erkende instellingen (toeristische dienst) en voor wiens economie het toerisme van essentieel belang is (toevloed van toeristen – die er al dan niet verblijven – omwille van bezienswaardigheden, natuurschoon, ondernemingen van sportieve of culturele ontspanning, bedevaartoornden, logies of restauratiegelegendheden) en die erkend worden door de Minister van Arbeid.
 - “Kleinhandelszaken” : de zaken waar de verkoper rechtstreeks contact heeft met de kopers (*Parl. St.*, Senaat, 1963-64, nr. 96, p. 19), bv. winkels. Dit begrip is niet beperkt tot de ondernemingen die ressorteren onder het Paritair Comité voor de zelfstandige kleinhandel (P.C. 201).
 - “Ondernemingen van openbare vertoningen en vermakelijkheden” : bv. bioscoop, theater, luna park, sport- en ontspanningsgelegendheden, ...
- 3) De hiernavolgende afwijkingen op het verbod op nacht- en zondagarbeid hebben, voor alle duidelijkheid, betrekking op leerling-stagiairs die minderjarig zijn. Alle afwijkingen daarentegen die gelden voor reguliere werknemers zijn automatisch ook van toepassing op leerling-stagiairs die meerderjarig zijn; die afwijkingen kunnen verder gaan dan de toegelaten afwijkingen voor minderjarige leerlingen.

1. Voltijds gewoon secundair onderwijs en opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs.

Studiegebied AUTO

➤ Afwijkingen specifiek voor leerlingen-stagiairs :

In de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor het Vervoer en de Logistiek (PC 140) ressorteren, kunnen de leerlingen in het kader van de leerlingenstage als volgt worden tewerkgesteld :

- derde graad studierichting vrachtwagenchauffeur BSO :

* op zon- en feestdagen;

* stage (alle dagen) mogelijk tussen 04 en 24 u;

- derde graad studierichting bijzonder transport BSO :

* op zon- en feestdagen;

* stage (alle dagen) mogelijk tussen 04 en 24 u.

Studiegebied BEELDENDE KUNSTEN

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen waaronder leerlingen-stagiairs :

In de ondernemingen die ressorteren onder het Paritair comité voor de audiovisuele sector (PC 227) kunnen (KB 18 november 2011) de leerlingen van de tweede en derde graad van het kunstsecundair onderwijs, studierichting audiovisuele vorming, en van het derde leerjaar van de derde graad van het kunstsecundair onderwijs, studierichting audiovisuele vormgeving (Se-n-Se), stage verrichten conform de leerplandoelstellingen in volgende productiefuncties :

- technicus algemeen (radio)

- medewerker cameracorrectie

- medewerker elektro

- multimedia assistent

- operator multi-camera (tape, slomo)

- techniker labo

- assistent beeld/geluid

- beeldbandbeheerder

- medewerker materiaalbeheer

gedurende

1° één zondag op twee en vijf feestdagen per jaar. In voorkomend geval hebben ze recht op inhaalrust overeenkomstig de bepalingen van art. 16 van de arbeidswet van 16 maart 1971 wat betreft de zondagsrust en van de art. 11 en 12 van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen;

2° tot 23 u., op voorwaarde dat de leerling-stagiair ouder is dan 16 jaar en op voorwaarde dat de leerling-stagiair nog over een openbaar vervoermiddel beschikt om terug te keren naar huis of, bij gebrek daaraan, dat de stagegever voor dit vervoer zorgt of de kosten terugbetaalt die de leerling-stagiair heeft gemaakt om terug naar huis te keren.

Studiegebied HANDEL

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen :

Mits de werkgever de dienst Toezicht op de Sociale Wetten, bevoegd voor de plaats waar de onderneming gevestigd is, hiervan tenminste vijf dagen vooraf schriftelijk op de hoogte stelt, mogen de jeugdige werknemers gedurende bepaalde perioden (kerstvakantie, paasvakantie, periode tussen Pinksterzondag en 30 september) op zon- en feestdagen tewerkgesteld worden in bepaalde ondernemingen uitgebaat in badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra :

- kleinhandelszaken;
- kapperssalons;
- ondernemingen van openbare vertoningen en vermakelijkheden;
- ondernemingen voor het verhuren van boeken, stoelen en vervoermiddelen.

Zij mogen echter in geen geval meer dan één zondag op twee arbeid verrichten, tenzij toelating van de dienst Toezicht op de Sociale Wetten.

➤ Afwijkingen specifiek voor leerlingen-stagiairs :

In de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor het Vervoer en de Logistiek (PC 140) ressorteren, kunnen de leerlingen in het kader van de leerlingenstage als volgt worden tewerkgesteld :

- derde graad studierichting kantoor BSO :
 - * gedurende vijf zon- en feestdagen per schooljaar;
 - * stage (van maandag t/m zaterdag en op desbetreffende zon- en feestdagen) mogelijk tot 22 u;
- derde graad studierichting verkoop BSO :
 - * gedurende vijf zon- en feestdagen per schooljaar;
 - * stage (van maandag t/m zaterdag en op desbetreffende zon- en feestdagen) mogelijk tot 22 u;
- derde graad specialisatiejaar logistiek BSO :
 - * stage (van maandag t/m zaterdag) mogelijk tot 22 u.

In de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor de Zelfstandige kleinhandel (PC 201) of het Paritair Comité voor de bedienden uit de kleinhandel in voedingswaren (PC 202) ressorteren, kunnen (K.B.'s van 2 augustus 2002) de leerlingen van het derde leerjaar van de derde graad (specialisatie) van het technisch secundair onderwijs, studierichting verkoop en distributie of van het derde leerjaar van de derde graad (specialisatie) van het beroepssecundair onderwijs, studierichting verkoop en vertegenwoordiging in het kader van de leerlingenstage gedurende drie zondagen per schooljaar worden tewerkgesteld.

Deze drie zondagen moeten worden gekozen onder die zondagen waarop de tewerkstelling van werknemers voor de betrokken werkgevers mogelijk is overeenkomstig het koninklijk besluit van 7 november 1966 betreffende de tewerkstelling op zondag in kleinhandelszaken en kapperssalons gevestigd in badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra of het koninklijk besluit van 3 december 1987 betreffende het tewerkstellen van werknemers op zondag in de distributiesector (tekst beide koninklijke besluiten : zie hieronder).

Verder dient de werkgever die van deze afwijking van het verbod op zondagarbeid gebruik wenst te maken, vooraf de dienst Toezicht op de Sociale Wetten, bevoegd voor de plaats waar de onderneming gevestigd is, en, in voorkomend geval, tevens de vakbondsafvaardiging op de

hoogte te brengen overeenkomstig de voorschriften bepaald bij de voornoemde koninklijke besluiten van 7 november 1966 en 3 december 1987.

Leerlingen-stagiairs die in het kader van dit besluit zondagarbeid verrichten, hebben recht op inhaalrust overeenkomstig artikel 33, §2, van de arbeidswet van 16 maart 1971. Bovendien mogen zij enkel met toestemming van de dienst Toezicht op de Sociale Wetten meer dan één zondag op twee arbeid verrichten.

*** Koninklijk besluit van 7 november 1966 betreffende de tewerkstelling op zondag in kleinhandelszaken en kapperssalons gevestigd in badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra.**
(B.S. 17 november 1966)

Artikel 1. Dit besluit is van toepassing op :

1° de werkgevers van de in de badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra gevestigde kleinhandelszaken en kapperssalons;

2° de werknemers welke door de onder 1° bedoelde werkgevers tewerkgesteld worden.

Art. 2. Voor de toepassing van dit besluit worden beschouwd :

1° als badplaatsen : de plaatsen welke niet verder dan vijf kilometer van de kust gelegen zijn;

2° als luchtkuuroorden : de plaatsen welke aan ten minste twee van de volgende voorwaarden voldoen :

a) de meeste hotels dienen er ten minste zes maanden per jaar gesloten te zijn;

b) het aantal residerenden dient er gedurende sommige periodes van het jaar in aanzienlijke mate toe te nemen;

c) het in het hotelbedrijf tewerkgestelde personeel dient er gedurende sommige periodes van het jaar in aanzienlijke mate toe te nemen;

3° als toeristische centra : de plaatsen die als zodanig zijn erkend door de Minister toe wiens bevoegdheid de arbeid behoort.

Erkend kunnen alleen worden de plaatsen waarin een toeristisch onthaal wordt verzekerd door middel van instellingen welke door het commissariaat-generaal voor het toerisme worden erkend en voor wier economie het toerisme van essentieel belang is ingevolge de toevloed van toeristen die er verblijven of er voorbij komen wegens het bestaan van bezienswaardigheden, natuurschoon, ondernemingen voor sportieve en culturele ontspanning, bedevaartoorde, logies of restauratiegelegenheden.

Met het oog op de erkenning dient een daartoe strekkende aanvraag door bemiddeling van het gemeentebestuur te worden gericht aan de Minister, bedoeld in het eerste lid.

Art. 3. De werknemers mogen op zondag tewerkgesteld worden :

1° vanaf de aanvang van de paasvakantie in het door de Staat ingericht, gesubsidieerd of erkend onderwijs tot 30 september;

2° gedurende de kerst- en nieuwjaarsvakantie in het onder 1° bedoelde onderwijs.

Art. 4. Buiten de in artikel 3 bedoelde periodes, mogen de werknemers gedurende ten hoogste dertien zondagen per kalenderjaar tewerkgesteld worden in de plaatsen of gedeelten ervan :

1° waar tijdens het weekeinde een toevloed van toeristen plaats heeft ingevolge het bestaan van bezienswaardigheden, natuurschoon, ondernemingen voor sportieve of culturele ontspanning, bedevaartoornden, logies of restauratiegelegenheden;

2° waar manifestaties plaatsgrijpen, zoals bedoeld bij artikel 6, § 1, 23°, van de wet van 6 juli 1964, op de zondagsrust.

Art. 5. De werkgevers die van de bij artikel 3, bepaalde mogelijkheid gebruik wensen te maken, dienen ten minste twee weken voor de aanvang van de bij dit artikel bedoelde periodes, de door de Koning krachtens artikel 15, van de wet van 6 juli 1964 aangewezen ambtenaar, in wiens ambtsgebied de onderneming gelegen is, individueel of gezamenlijk in kennis te stellen van de zondagen waarop de werknemers zullen tewerkgesteld worden, alsmede van de arbeidstijdregeling welke zal toegepast worden.

De werkgevers die van de bij artikel 4 bepaalde mogelijkheid gebruik wensen te maken moeten daarvan ten minste achtenveertig uren vooraf aan de in vorig lid bedoelde ambtenaar kennis geven.

Art. 6. De inhaalrust waarop de werknemers recht hebben, die bij toepassing van artikel 3 's zondags tewerkgesteld worden, wordt verleend binnen drie weken die op de bewuste zondag volgen.

Art. 7. Dit besluit treedt in werking de dag waarop het in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt.

Art. 8. Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid is belast met de uitvoering van dit besluit.

*** Koninklijk besluit van 3 december 1987 betreffende het tewerkstellen van werknemers op zondag in de distributiesector.**
(B.S. 8 december 1987)

Artikel 1. Dit besluit is van toepassing op de werkgevers en de werknemers die onder de volgende paritaire comités ressorteren :

- het Paritair Comité voor de handel in voedingswaren, met uitsluiting van de werknemers die zijn tewerkgesteld aan activiteiten van de groothandel in voedingswaren;
- het Paritair Comité voor de zelfstandige kleinhandel;
- het Paritair Comité voor de levensmiddelenbedrijven met talrijke bijhuizen;
- het Paritair Comité voor de grote kleinhandelszaken;
- het Paritair Comité voor de warenhuizen.

Art. 2. De werknemers kunnen de ganse zondag worden tewerkgesteld in :

- de beenhouwerijen, de bakkerijen en de banketbakkerijen;
- de voedingswinkels die minder dan vijf werknemers per winkel in dienst hebben op het ogenblik waarop van de afwijking gebruik wordt gemaakt ; worden als werknemers beschouwd de personen die normaal worden tewerkgesteld in de winkel en die ingeschreven moeten zijn in het personeelsregister van de onderneming die haar activiteit in de winkel uitoefent;
- de salons, tentoonstellingen, musea, jaarbeurzen, nijverheids- en landbouwtentoonstellingen, markten, optochten en sportmanifestaties, voorzover die tewerkstelling gebeurt buiten de lokalen van de onderneming en de aanhorigheden, zoals parking, opslagplaatsen voor goederen;
- de dagbladondernemingen;
- ondernemingen die brandstof of olie voor autovoertuigen in 't klein verkopen, doch enkel wat de werknemers betreft, die met de verkoop belast zijn;
- de winkels van genees- en heelkundige toestellen;
- de tabakswinkels;
- de winkels van natuurlijke bloemen.

Art. 3. De werknemers kunnen de ganse dag worden tewerkgesteld op :

- de zondag voor Kerstmis;
- twee andere zondagen per kalenderjaar omwille van bijzondere en voorbijgaande omstandigheden of ter gelegenheid van om het even welke manifestatie of van een braderij.

Deze werknemers kunnen enkel op zondag worden tewerkgesteld voorzover :

- zij vrijwilligers zijn;
- zij gewoonlijk worden tewerkgesteld in de winkel die overeenkomstig de wet van 22 juni 1960 tot invoering van een wekelijkse rustdag in handel en ambacht open mag zijn;
- zij ingeschreven zijn in het personeelsregister van de onderneming die haar activiteit in de winkel uitvoert.

Onverminderd de bepalingen van de wet van 22 juni 1960, brengt de werkgever, die gebruik wenst te maken van de bij dit artikel voorziene afwijking, ten minste vierentwintig uren vooraf de inspecteur-districtshoofd van het Toezicht op de Sociale Wetten, bevoegd voor de plaats waar de winkel gelegen is, en de vakbondsafgevaardiging op de hoogte.

Art. 4. Het koninklijk besluit van 30 december 1920 waarbij de aan winkeliers en haarkappers verleende toelating, om hun personeel 's zondagsmorgens voor de arbeid te mogen gebruiken, wordt ingetrokken voor de gemeenten Anderlecht, Oudergem, Brussel, Elsene, Etterbeek, Koekelberg, Laken, Schaarbeek, Sint-Gillis, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Joost-ten-Node, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Pieters-Jette, Ukkel, Vorst en Watermaal-Bosvoorde en het koninklijk besluit van 9 oktober 1922 houdende verbod, voor haarkappers en winkeliers der stad Antwerpen en voorsteden, om hun personeel voortaan 's zondagsmorgens voor de arbeid te gebruiken worden opgeheven.

Art. 5. Dit besluit treedt in werking op 15 december 1987.

Art. 6. Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid is belast met de uitvoering van dit besluit.

Studiegebied LICHAAMSVERZORGING

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen waaronder leerlingen-stagiairs :

In de ondernemingen die ressorteren onder het Paritair comité voor de audiovisuele sector (PC 227) kunnen (KB 18 november 2011) de leerlingen van de tweede en derde graad van het technisch en beroepssecundair onderwijs, studierichtingen van het studiegebied lichaamsverzorging, stage verrichten conform de leerplandoelstellingen in de productiefunctie medewerker styling-maquillage,

gedurende

1° één zondag op twee en vijf feestdagen per jaar. In voorkomend geval hebben ze recht op inhaalrust overeenkomstig de bepalingen van art. 16 van de arbeidswet van 16 maart 1971 wat betreft de zondagsrust en van de art. 11 en 12 van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen;

2° tot 23 u., op voorwaarde dat de leerling-stagiair ouder is dan 16 jaar en op voorwaarde dat de leerling-stagiair nog over een openbaar vervoermiddel beschikt om terug te keren naar huis of, bij gebreke daarvan, dat de stagegever voor dit vervoer zorgt of de kosten terugbetaalt die de leerling-stagiair heeft gemaakt om terug naar huis te keren.

Studiegebied MAATSCHAPPELIJKE VEILIGHEID

Meerderjarige personen en dus ook meerderjarige leerlingen-stagiairs van de studierichtingen integrale veiligheid TSO en veiligheidsberoepen BSO, mogen op grond van artikel 66, 2° en 26°, van de arbeidswet van 16 maart 1971, op zondagen worden tewerkgesteld als voetbalsteward.

Studiegebied MARITIEME OPLEIDINGEN

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen :

In geval van arbeid in opeenvolgende ploegen, kunnen de tijdsgrenzen van het verbod van nachtarbeid voor de jeugdige werknemers ouder dan 16 jaar worden teruggebracht tot hetzij 22 u en 6 u, hetzij 23 u en 7 u.

➤ Afwijkingen specifiek voor leerlingen-stagiairs :

* In de Ondernemingen die onder het Paritair Comité voor de binnenscheepvaart (PC 139) ressorteren, kunnen (K.B. van 22 juni 2003) de leerlingen van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad van het technisch secundair onderwijs, studierichtingen dek en motoren, van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs, studierichting Rijn- en binnenvaart, of van het derde leerjaar van de derde graad (specialisatie) van het beroepssecundair onderwijs, studierichting beperkte kustvaart, in het kader van de leerlingenstage 's nachts en/of op zondag worden tewerkgesteld in de volgende gevallen en onder de daarbij bepaalde grenzen :

1° wanneer zij de leerlingenstage verrichten onder het varend personeel van de ondernemingen voor het slepen van binnenschepen, van de ondernemingen voor de internationale sleepvaart of van de ondernemingen voor de binnenscheepvaart, de Rijnvaart en de internationale vaart die vervoer van goederen verrichten, welke onder het Paritair Comité voor de binnenscheepvaart ressorteren, kunnen zij op zondag worden tewerkgesteld, onder de bij de artikelen 32, §3, en 33, §2, van de arbeidswet van 16 maart 1971 bepaalde voorwaarden;

2° wanneer zij in het kader van de leerlingenstage meewerken aan de uitvoering van werken van vervoer, laden en lossen bedoeld bij artikel 36, 12°, van dezelfde wet, kunnen zij tussen 4 uur en 24 uur worden tewerkgesteld.

De werkgever die van de afwijking van het verbod op zondagarbeid gebruik wenst te maken, moet daarvan binnen vierentwintig uren kennis geven aan de dienst Toezicht op de Sociale Wetten, bevoegd voor de plaats waar de onderneming gelegen is.

De afwijking van de grenzen van het verbod op nachtarbeid is enkel van toepassing op de leerlingen-stagiairs ouder dan 16 jaar.

In geen geval mag per schooljaar gedurende meer dan veertien opeenvolgende dagen van deze afwijkingen op het verbod van nachtarbeid en het verbod op zondagarbeid gebruik worden gemaakt.

* In de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor de koopvaardij (PC 316) ressorteren, kunnen (K.B. van 2 augustus 2002) de leerlingen van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad van het technisch secundair onderwijs, studierichtingen dek en motoren, of van het derde leerjaar van de derde graad (specialisatie) van het beroepssecundair onderwijs, studierichting beperkte kustvaart, in het kader van de leerlingenstage 's nachts en/of op zondag worden tewerkgesteld in de volgende gevallen en onder de daarbij bepaalde grenzen :

1° wanneer zij de leerlingenstage verrichten onder het varend personeel tewerkgesteld aan werken van vervoer te water bedoeld bij artikel 3, §2, 1°, van de arbeidswet van 16 maart 1971, kunnen zij op zondag worden tewerkgesteld;

2° wanneer zij in het kader van de leerlingenstage meewerken aan de uitvoering van werken van vervoer, laden en lossen bedoeld bij artikel 36, 12°, van dezelfde wet, kunnen zij tussen 4 uur en 24 uur worden tewerkgesteld.

Leerlingen-stagiairs die in het kader van dit besluit zondagarbeid verrichten, hebben recht op inhaalrust overeenkomstig artikel 33, §2, van de arbeidswet van 16 maart 1971. Bovendien mogen zij enkel met toestemming van de dienst Toezicht op de Sociale Wetten, bevoegd voor de plaats waar de onderneming gevestigd is, meer dan één zondag op twee arbeid verrichten.

De afwijking van de grenzen van het verbod op nachtarbeid is enkel van toepassing op de leerlingen-stagiairs ouder dan 16 jaar.

In geen geval mag per schooljaar gedurende meer dan veertien opeenvolgende dagen van deze afwijkingen op het verbod op nachtarbeid en het verbod op zondagarbeid gebruik worden gemaakt.

Studiegebied MECHANICA-ELEKTRICITEIT

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen waaronder leerlingen-stagiairs :

In de ondernemingen die ressorteren onder het Paritair comité voor de audiovisuele sector (PC 227) kunnen (KB 18 november 2011) de leerlingen van de tweede en derde graad van het technisch secundair onderwijs, studierichtingen elektriciteit-elektronica en elektrische installatietechnieken, en van het derde leerjaar van de derde graad van het technisch secundair onderwijs, studierichting audio-video en teletechnieken (Se-n-Se), stage verrichten conform de leerplandoelstellingen in volgende productiefuncties :

- technicus algemeen (radio)
- medewerker cameracorrectie
- medewerker elektro
- multimedia assistent
- operator multi-camera (tape, slomo)
- techniker labo
- assistent beeld/geluid
- beeldbandbeheerder
- medewerker materiaalbeheer

gedurende

1° één zondag op twee en vijf feestdagen per jaar. In voorkomend geval hebben ze recht op inhaalrust overeenkomstig de bepalingen van art. 16 van de arbeidswet van 16 maart 1971 wat betreft de zondagsrust en van de art. 11 en 12 van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen;

2° tot 23 u., op voorwaarde dat de leerling-stagiair ouder is dan 16 jaar en op voorwaarde dat de leerling-stagiair nog over een openbaar vervoermiddel beschikt om terug te keren naar huis of, bij gebreke daarvan, dat de stagegever voor dit vervoer zorgt of de kosten terugbetaalt die de leerling-stagiair heeft gemaakt om terug naar huis te keren.

➤ Afwijkingen specifiek voor leerlingen-stagiairs :

In de ondernemingen die onder het Paritair Comité voor het vermakelijkheidsbedrijf (PC 304) ressorteren, kunnen de leerlingen van het eerste en tweede leerjaar van de derde graad van het technisch secundair onderwijs, studierichting podiumtechnieken, in het kader van de leerlingenstage :

1° tot 23 uur worden tewerkgesteld;

2° zes zondagen per schooljaar worden tewerkgesteld, steeds onder de bij de artikelen 32, §3, en 33, §2, van de arbeidswet van 16 maart 1971 bepaalde voorwaarden.

De afwijking van de grenzen van het verbod op nachtarbeid is enkel van toepassing op de leerlingen-stagiairs ouder dan 16 jaar.

Studiegebied PERSONENZORG

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen :

In geval van arbeid in opeenvolgende ploegen, kunnen de tijdsgrenzen van het verbod van nachtarbeid voor de jeugdige werknemers ouder dan 16 jaar worden teruggebracht tot hetzij 22 u en 6 u, hetzij 23 u en 7 u.

Studiegebied TOERISME

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen :

M.b.t. de tewerkstelling van jeugdige werknemers op zon- en feestdagen in bepaalde ondernemingen uitgebaat in badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra : zie hoger studiegebied HANDEL.

➤ Afwijkingen specifiek voor leerlingen-stagiairs :

In de ondernemingen die onder het Aanvullend Nationaal Comité voor de bedienden (PC 218) ressorteren, kunnen (K.B. van 2 augustus 2002) :

1° de leerlingen van het eerste en het tweede leerjaar van de derde graad van het technisch secundair onderwijs, studierichtingen toerisme en onthaal en public relations, in het kader van de leerlingenstage tot 22 uur worden tewerkgesteld;

2° de leerlingen van het derde leerjaar van de derde graad (specialisatie) van het technisch secundair onderwijs, studierichtingen toerisme en recreatie, toerisme en organisatie en public relations, kunnen in het kader van de leerlingenstage tot 24 uur evenals gedurende drie zondagen per schooljaar worden tewerkgesteld.

Leerlingen-stagiairs die in het kader van dit besluit zondagarbeid verrichten, hebben recht op inhaalrust overeenkomstig artikel 33, §2, van de arbeidswet van 16 maart 1971. Bovendien mogen zij enkel met toestemming van de dienst Toezicht op de Sociale Wetten, bevoegd voor de plaats waar de onderneming gevestigd is, meer dan één zondag op twee arbeid verrichten.

De afwijkingen van de grenzen van het verbod op nachtarbeid zijn enkel van toepassing op de leerlingen-stagiairs ouder dan 16 jaar en gelden enkel in zoverre de werkgever, voor de werknemers van de onderneming die 18 jaar of ouder zijn, beroep kan doen op een afwijking van het verbod op nachtarbeid welke door of krachtens de bepalingen van de Arbeidswet van 16 maart 1971 of de wet van 17 maart 1987 betreffende de invoering van nieuwe arbeidsregelingen in de ondernemingen wordt toegestaan.

De werkgever die gebruik wenst te maken van de bij de eerste lid bepaalde afwijkingen van de grenzen van het verbod op nachtarbeid en van het verbod om werknemers 's zondags tewerk te stellen, dient bovendien :

- de bepalingen van de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten binnen het Aanvullend Nationaal Paritair Comité voor de bedienden, welke betrekking hebben op deze aangelegenheden, na te leven;

- en de ondernemingsraad of, bij ontstentenis daarvan, de vakbondsafvaardiging, daarvan voorafgaandelijk op de hoogte te brengen.

Studiegebied VOEDING

*** Sector Bakkerij**

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen :

* M.b.t. de tewerkstelling van jeugdige werknemers op zon- en feestdagen in bepaalde ondernemingen uitgebaat in badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra : zie hoger – studiegebied HANDEL.

* Specifieke afwijking voor de sector van de kleinbakkerij en de kleinbanketbakkerij (K.B. van 12 december 1974 – P.C. voor de handel in voedingswaren) : jeugdige werknemers kunnen één zondag op twee evenals op (alle) feestdagen worden tewerkgesteld, mits de werkgever de dienst Toezicht op de Sociale Wetten, bevoegd voor de plaats waar de onderneming gevestigd is, daarvan tenminste vijf dagen op voorhand schriftelijk kennis van geeft.

*** Sector Hotel**

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen :

Horeca-sector :

* Jeugdige werknemers ouder dan 16 jaar kunnen in hotels, restaurants en cafés reeds arbeid verrichten tot 23 uur (K.B. van 11 april 1999 – P.C. hotelbedrijf). Als uitdrukkelijke voorwaarde geldt evenwel dat de jeugdige werknemer na het beëindigen van het werk nog naar huis moet kunnen keren : ofwel moet hij nog over een openbaar vervoermiddel kunnen beschikken of moet de werkgever in het vervoer voorzien of de vervoerskosten betalen (bv. taxi). Bovendien moet de werkgever deze tewerkstelling vooraf schriftelijk ter kennis brengen van de dienst Toezicht op de Sociale Wetten, bevoegd voor de plaats waar de onderneming gevestigd is

* Jeugdige werknemers kunnen één zondag op twee evenals op (alle) feestdagen worden tewerkgesteld, mits de werkgever de dienst Toezicht op de Sociale Wetten daarvan tenminste vijf dagen op voorhand schriftelijk kennis van geeft (K.B. van 10 juli 1972 – P.C. voor het hotelbedrijf).

2. Opleidingsvorm 3 (Kwalificatiefase van het buitengewoon secundair onderwijs).

Opleiding BAKKERSGAST

➤ Afwijkingen voor jeugdige werknemers in het algemeen :

* M.b.t. de tewerkstelling van jeugdige werknemers op zon- en feestdagen in bepaalde ondernemingen uitgebaat in badplaatsen, luchtkuuroorden en toeristische centra : zie hoger – studiegebied HANDEL.

* Specifieke afwijking voor de sector van de kleinbakkerij en de kleinbanketbakkerij m.b.t. arbeid op zon- en feestdagen : zie hoger – studiegebied VOEDING, sector BAKKERIJ.